

**PRIM'AWLA QORTI CIVILI
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE**

Illum 23 ta' Jannar, 2018

Rikors Guramentat Nru: 971/2006 AF

Paul Attard u Joseph Attard

vs

Francis Xavier Gatt

Catherine Gatt

Anthony Gatt

Maria Brincat

Rita Gatt

u

**Joseph Gatt Ikoll bhala legittimi eredi tal-mejjet Dennis
Gatt**

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat tal-atturi li permezz tiegħu wara li ġie premiss illi:

L-atturi huma kredituri ta' Dennis Gatt fis-somma ta' disgha u tletin elf Lira mija u erbghin Liri Maltin (Lm39,140) konsistenti fis-somma ta' tmenja u tletin elf Liri Maltin (Lm38,000) fi flus kontanti bhala self li l-atturi rikorrenti taw lill-istess Dennis Gatt u l-bilanc bhala imghax bir-rata ta' tlieta fil-mija (3%) miftehma bejn il-partijiet u dana skond skrittura li saret bejn il-partijiet fit-23 ta' Settembru 2004 u skond kambjala li kopja ta' dawn iz-zewg dokumenti qed jigu annessi u markati Dok. A u Dok. B rispettivament.

Skond l-istess ftehim u kambjala l-pagament kellu jsir mhux aktar tard mit-22 ta' Settembru 2005.

Dennis Gatt miet intestat fis-6 ta' Dicembru 2004 u skond digriet numru 558/2005 tal-Qorti Civili (Sezzjoni ta' Gurisidizzjoni Volontarja), l-intimati konvenuti kollha gew dikjarati eredi tal-mejjet Dennis Gatt kwantu ghal sesta parti (1/6) indiviza kull wiehed u wahda minnhom (Dok. C kopja tad-digriet 558/2005).

Ghalhekk galadarba l-intimati konvenuti assumew il-wirt tal-mejjet Dennis Gatt, huma responsabbli ghal hlas tad-dejn tas-somma ta' disgha u tletin elf mija u erbghin Liri Maltin (Lm39,140) dovut minn Dennis Gatt lir-rikorrenti atturi.

Ghalhekk interpellati sabiex ihallsu l-konvenuti intimati baqghu inadempjenti.

Jghidu l-konvenuti ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex tikkundanna lill-konvenuti intimati jhallsu lill-atturi rikorrenti s-somma ta' disgha u tletin elf mija u erbghin Liri Maltin (Lm39,140).

Bl-ispejjez u bl-imghax legali mit-22 ta' Settembru 2005, d-data meta kellu jsir il-pagament tas-somma hawn fuq dovuta,

sad-data tal-hlas effettiv kontra l-konvenuti intimati li minn issa huma ingunti in subizzjoni.

Rat id-dokumenti annessi.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-intimati li permezz tagħha eċċepew illi:

Preliminarjament l-konvenuti jirrilevaw illi ghad hemm pendenti quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili proceduri ai termini tal-Artikolu 253 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta fil-konfront tal-konvenuta Catherine Gatt [Rikors Numru 429/2006/GCD]. Ghalhekk l-atturi jridu jiddeciedu jekk hux se jkomplu b'dawk il-proceduri jew jipprosegwu b'din il-kawza qabel ma timxi l-kawza odjerna.

Preliminarjament ukoll, l-atturi jecepixxu n-nullità tar-rikors promotur-attribuci ai termini tal-Artikolu 789(1)(d) tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta u dana billi l-atturi permezz tar-rikors promotur tagħhom u bi ksur tal-principju kardinali *'electam una via non datum recursus ad alteram'* qeghdin jipprovaw jittentaw jagħmlu zewg azzjonijiet separati u distinti minn xulxin f'kawza wahda, senjatament jitolbu li l-konvenuti qua l-legittimi eredi tal-mejjet Dennis Gatt jonoraw obbligi kontenenti fi skrittura esebita u fit-tieni lok iressqu *'actio cambiaria'*, liema vjolazzjoni ma tistax tissewwa taht l-ebda disposizzjoni ohra tal-ligi. Ai fini ta' din l-eccezzjoni l-konvenuti iwiegbu wkoll illi f'kaz li dina l-Onorabbli Qorti tippermetti lill-atturi illi jissanaw dan l-izball tagħhom u jiddikjaraw x'tip ta' azzjoni huma qeghdin iressqu, l-istess konvenuti ghandhom jinghataw l-opportunità [a spejjez tal-istess atturi] illi huma jressqu risposta ulterjuri jekk ikun il-kaz.

In linea preliminari wkoll, il-konvenuti qed jecepixxu n-nullità tal-kambjala in kwistjoni u dana billi l-imsemmija kambjala ma gietx iffirmata mill-kredituri u cioè minn minn hareg tali kambjala. F'dan ir-rgward l-esponenti tagħmel riferenza għall-Artikolu 123 tal-Kapitolu 13 tal-Ligijiet ta' Malta minn fejn johrog bic-car li element essenzjali halli kambjala tkun valida huwa li din tkun iffirmata mit-traent. Ghalhekk tali kambjala hija nulla u bla effett.

Huwa pacifiku fil-gurisprudenza tal-qrati nostrali illi element essenzjali ta' kambjala hija li tkun iffirmata 'ad validitatem' mit-traent. Id-disposizzjoni tal-ligi hawn fuq citata taghmilha cara illi l-kambjala trid tkun iffirmata minn min jgibidha [fuq dan il-punt ara sentenza fl-ismijiet 'Edward Vincenti Kind v. Carmelo Abdilla et' deciza fid-9 ta' Settembru 1981 mill-Qorti tal-Kummerc nhar il-5 ta' Ottubru 1954; 'Walter Zammit v. Pio Callus' deciza fid-9 ta' Settembru 1981 mill-Qorti tal-Kummerc; 'Antonio Mifsud et v. Dr. Carmelo Mifsud Bonnici et noe' deciza mill-Qorti tal-Kummerc nhar id-29 ta' Novembru 1974; 'Alfred Calascione noe v. Dr. Carmelo Mifsud Bonnici et noe' deciza mill-Qorti tal-Kummerc nhar id-29 ta' Novembru 1974; 'Henry A. Pace v. Joseph Azzopardi' deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili nhar it-13 ta' Ottubru 1964 u 'Phoenix Domestic Appliances Limited v. Joseph Vassallo' deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili nhar l-20 ta' April 2001].

Il-kovenuti qeghdin jecepixxu wkoll illi dan id-difett imsemmi f'punt numru tlieta m'huwixx sanabbli billi l-istess atturi jaghmlu talba lil din il-Qorti halli huma jigu awtorizzati li jiffirmaw tali kambjala u dana minhabba l-fatt illi llum il-gurnata m'ghadixx tezisti relazzjoni bejn l-atturi u l-eredi l-legittimi ta' Dennis Gatt. Ghalhekk ir-relazzjoni originali li hemm fil-kambjala llum spiccat u ghalhekk ma tapplikaxx giurisprudenza ricenti fejn gieli awtorizzat lill-kredituri illi jissanaw dan id-difett fil-kambjala fil-mori tal-kawza.

Il-konvenuti jirrilevaw illi huma ma ghamlu l-ebda negozju mal-atturi u kwalunkwe negozju li seta' sar [jekk sar], sar mid-decujus Dennis Gatt. Ghalhekk il-konvenuti ghandhom ir-riservi taghhom dwar l-awtenticità tal-imsemmija kambjala billi l-konvenuti tnisslu fihom certu suspett dwar kif id-decujus Dennis Gatt li kien persuna fil-kummerc issellef dawn il-flus meta fl-ewwel lok fiz-zmien illi ssellef tali flus ma kellux problemi ta' likwidità u fit-tieni lok tali dhul ta' flus ma jista' jigi rintraccjat imkien fit-'transactions' li ghamel l-istess decujus jew f'xi 'entries' fl-'accounts' tal-kumpanniji li kienu tieghu jew li kellu interess fihom. Fl-ahhar nett l-eredi konvenuti gew informati bl-ezistenza ta' din il-kambjala madwar ghaxar xhur wara l-mewt tal-istess Dennis Gatt. Ghalhekk f'dan l-istadju u minghajr ebda pregudizzju ghall-posizzjoni tal-istess konvenuti

jew ghad-difizi moghtija minnhom l-istess konvenuti qeghdin jinsistu illi tigi esebita l-kambjala originali.

Ghaldaqstant it-talba tal-atturi Attard ghandha tigi michuda minn din il-Qorti bl-ispejjez kontra tagghom.

Rat id-dokumenti annessi.

Rat illi permezz ta' sentenza datata 28 ta' Jannar 2009, il-Qorti caħdet l-eċċezzjonijiet preliminari kollha tal-intimati u ordnat illi jitkomplu l-ismigh tal-kawza fil-mertu.

Rat illi fl-udjenza tad-9 ta' Ġunju 2010 il-Qorti hatret lil Dr Anthony Abela Medici bħala espert kaligrafu sabiex jirrelata dwar il-firma ta' Dennis Gatt fuq il-kambjala u skittura mertu tal-kawza.

Rat ir-relazzjoni tal-espert kaligrafu.

Rat illi fl-udjenza tat-18 ta' Ġunju 2014 il-partijiet qablu illi l-provi miġbura f'din il-kawza jkunu jgħoddu wkoll għall-kawza bin-numru 392/2013 fl-ismijiet Joseph Gatt et vs Paul Attard et u vice versa.

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet.

Semgħet it-trattazzjoni finali tal-partijiet.

Rat li l-kawza tħalliet għas-sentenza.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Ikkunsidrat illi permezz ta' din l-azzjoni, l-atturi qeghdin jitolbu lill-Qorti tikkundanna lill-intimati, qua l-eredi ta' Dennis Gatt, iħallsuhom s-somma ta' Lm39,140, illum €91,171.67, oltre l-imgħax legali, li l-atturi jikkontendu li kienu dovuti lilhom mingħand l-imsemmi Dennis Gatt a tenur ta' skrittura ta' self brevi manu u kambjala datati 23 ta' Settembru 2004.

Mill-provi prodotti jirriżulta li l-intimati huma lkoll l-eredi ta' Dennis Gatt li miet b'disgrazzja f'Diċembru tas-sena 2004. L-

atturi jgħidu li qabel ma miet, Dennis Gatt kien issellef mingħandhom is-somma ta' Lm38,000 u dan skont skrittura datata 23 ta' Settembru 2004. Skont din l-iskrittura u kambjala allegatament iffirmati fl-istess jum, il-pagament flimkien mal-imgħax bir-rata ta' 3%, kienu dovuti lura lill-atturi sa mhux aktar tard mit-22 ta' Settembru 2005. Il-partijiet fuq l-imsemmija skrittura kienu speċifikament ftehm u li l-ammont komplessiv dovut kien jammonta għal Lm39,140. L-atturi jgħidu li Dennis Gatt kien avviċina lil Paul Attard sabiex isellfu l-flus għan-negozju u peress illi sikwit kienu jinnegozjaw fil-proprjetà flimkien, huwa kien aċċetta, minkejja li ma kienx jaf għal xiex kienu ser jintużaw il-flus. Peress li ma kellux biżżejjed flus hu, l-atturi jkomplu billi jgħidu li parti mis-somma giet mislufa lil Gatt mingħand l-attur l-ieħor Joseph Attard. In kwantu li Dennis Gatt laħaq miet qabel ma ħallas lura lill-atturi, dawn tal-aħħar ipproċedew b'din il-kawża kontra l-eredi tiegħu.

L-intimati ressqu diversi eċċezzjonijiet ta' natura preliminari, liema eċċezzjonijiet ġew miċħuda minn din il-Qorti permezz ta' sentenza datata 28 ta' Jannar 2009. Fil-mertu, l-intimati eċċepew biss li huma għandhom ir-riżervi tagħhom dwar l-awtenticità tal-firma ta' Dennis Gatt fuq l-iskrittura u kambjala datati 23 ta' Settembru 2004. Għal dan il-għan, l-atturi inkarigaw lil Joseph Mallia, *fingerprint expert u document examiner*, li wara li spezzjona d-dokumenti in kwistjoni kif ukoll dokumenti oħra li fuqhom tinsab il-firma ta' Dennis Gatt, wasal għal konkluzjoni li l-imsemmija firem għandhom l-koll l-istess karatteristiċi komuni.

Il-mertu tal-kawża tal-lum idur fuq il-kwistjoni pjuttost teknika dwar jekk il-firma ta' Dennis Gatt fuq iż-żewġ dokumenti kontestati hijiex awtentika. Il-Qorti hatret lil Dr Anthony Abela Medici bħala espert kaligrafu sabiex jirrelata dwar jekk il-firma fuq dawn iż-żewġ dokumenti hijiex ta' Dennis Gatt. Wara li ħa konjizzjoni taż-żewġ dokumenti in kontestazzjoni kif ukoll dokumenti oħra li fuqhom hemm il-firma ta' Dennis Gatt, u dan billi analizza l-original tad-dokumenti kollha li kellu għad-disposizzjoni tiegħu, l-espert kaligrafu wasal għal konkluzjoni li l-firma fuq l-iskrittura u kambjala in kwistjoni huma t-tnejn firem ġenwini ta' Dennis Gatt.

Rinfaċċjati b'relazzjoni teknika li tmur kontra t-teżi tagħhom, l-intimati, minflok għażlu li jitolbu l-ħatra ta' periti perizjuri jew imqar jagħmlu domandi in eskussjoni lill-espert kaligrafu nnominat mill-Qorti, għażlu li jinkarigaw żewġ esperti barranin sabiex iħejju rapport tagħhom dwar il-firem in kontestazzjoni. Peress illi l-Qorti ma laqgħetx it-talba tagħhom sabiex ir-rapport imħejji minn dawn l-esperti jiġi ammess bħala prova f'din il-kawża, l-intimati imbagħad ipproċedew billi fetħu kawża huma bl-għan illi jimpunjaw l-awtentiċità tal-firma ta' Dennis Gatt fuq iż-żewġ skritturi in kwistjoni. Il-kawża bin-numru 392/2013 kienet qiegħda tinstema' minn din il-Qorti kif presjeduta u dwarha wkoll ser tingħata sentenza llum. Bi qbil bejn il-partijiet, il-provi prodotti f'din il-kawża jgħoddu wkoll f'dik bin-numru 392/2013 u vice versa.

L-esperti barranin inkarigati mill-intimati, wara li eżaminaw l-iskritturi kkontestati kif ukoll numru ta' dokumenti oħra li fuqhom tinsab il-firma ta' Dennis Gatt, liema dokumenti ma kienux disponibbli għall-espert kaligrafu nnominat minn din il-Qorti, waslu għall-konklużjoni ta' probabbiltà fi kważi ċertezza li l-firem ikkontestati ma kienux firem ġenwini ta' Dennis Gatt.

L-espert kaligrafu nnominat mill-Qorti, wara li ħa konjizzjoni tar-rapport u konklużjonijiet tal-esperti barranin inkarigati mill-intimati, bidel il-konklużjoni tiegħu minn waħda ta' ċertezza li l-firem in kwistjoni huma firem awtentiċi ta' Dennis Gatt, għall-waħda ta' probabbiltà fi kważi ċertezza, li l-firem in kwistjoni huma awtentiċi.

Dwar il-kunsiderazzjonijiet li Qorti għandha tagħti lir-rapport peritali, il-Qorti tirreferi għas-sentenza fl-ismijiet Carmel Vella vs Victor Sammut, deċiża fit-18 ta' Frar 2004 fejn intqal:

"Issa huwa paċifiku f'każijiet ta' din ix-xorta illi l-ġudizzju tal-Qorti kellu neċessarjament ikun bażat fuq l-opinjoni teknika tal-perit nominat minnha. Dan aktar u aktar fejn il-parti nteressata ma tkunx ipprevaliet ruħha mill-fakolta lilha konċessa b' talba għan-nomina ta' periti addizzjonali. Ara "Giswarda Bugeja et -vs- Emmanuele Muscat et", Appell Civili, 23 ta' Gunju 1967."

Huwa minnu li skont l-artikolu 681 tal-Kapitolu 12 il-Qorti ma hijiex tenuta jew marbuta li taċċetta l-konklużjonijiet tar-rapport tal-perit u li, b'hal materjali istrutturji oħrajn huma kontrollabbli mill-ġudikant, kontra l-konvinzjoni tagħha nfisha:

“Dan però ma tistax tagħmlu b'mod legġer jew kapriċċjuz. Il-konvinzjoni kuntrarja tagħha kellha tkun ben informata u bażata fuq raġunijiet li gravement ipogġu fid-dubbju dik l-opinjoni teknika lilha sottomessa b'raġunijiet li ma għandhomx ikunu privi mill-konsiderazzjoni ta' l-aspett tekniku tal-materja taħt eżami.” (Philip Grima vs Carmelo Mamo et nomine, deċiża mill-Qorti tal-Appell fid-29 ta' Mejju 1998).

Ġie wkoll sewwa ritenut illi:

“F'ċirkostanzi b'hal dawn ikun prużuntuz għall-ġudikant illi jiddipartixxi bla raġuni verament valida mir-relazzjoni peritali. Dana mhux biss għax ma kellux il-meżzi għad-disposizzjoni tiegħu biex serenement jinoltra ruħu fl-aspetti tekniċi tal-meritu, imma wkoll għaliex neċessarjament tkun tonqsu dik il-konnoxxenza meħtieġa biex, b'mod kritiku, jasal għal konvinciment divers minn dak li jkunu waslu għalih l-esperti minnu nominati.” (Benjamin Camilleri nomine vs Charles Debattista nomine, deċiża mill-Qorti tal-Appell fid-9 ta' Frar 2001).

Fil-kawża Champalin Company Limited vs Emmanuel Debono et deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta fl-1 ta' Marzu 2004 ingħad illi:

“Ir-raġunament imfisser tant tajjeb fir-Rapport imressaq minnu jikkostitwixxi determinazzjoni ta' fatt li din il-Qorti sejra toqgħod fuqu għaliex, għalkemm dictum expertorum numquam transit in rem judicatam, il-konklużjonijiet ta' perit tekniku jikkostitwixxu prova u mhux sempliċi opinjoni jew suspett. Tali fehmiel għandhom is-saħħa ta' prova b'hal kull prova oħra ammissibbli fil-liġi, u jibqgħu jgawdu din il-kwalita' sakemm ma jiġux kontestati, jew permezz ta' provi oħrajn kuntrarji għalihom jew inkella b'sottomissjonijiet serji u tajbin biżżejjed li juruhom b'hal fehmiel

inattendibbli u li ma jitwemmnux [App Civ 9/2/2001 – Camilleri vs Debattista]. Għalkemm il-Qorti m'hijiex marbuta li toqgħod għal fehmieta ta' perit minnha maħtur kontra l-konvinzjoni tagħha nnifisha [Kap 12 Art 681], madankollu l-giudizio dell'arte ma jistax u m'għandux jitwarrab faċilment, sakemm ma jkunx jidher b'mod ċar li l-fehmieta u konkluzjonijiet tal-perit huma irragonevoli [App Civ 23/6/1967 Bugeja vs Muscat et].” Ara wkoll is-sentenza tal-Qorti tal-Appell deċiża fit-30 ta' Mejju 2014 fl-ismijiet Geswalda Caruana vs Francis Xerri.

Hekk ukoll, il-Qorti tal-Appell fis-sentenza tagħha fl-ismijiet Philip Grima vs Carmelo Mamo et, deċiża fid-29 ta' Mejju 1998 qalet illi:

“Il-konkluzjonijiet tal-perit tekniku jikkostitwixxu prova. Opinjoni li għandha valur probatorju daqs kull prova oħra u li tibqa' tipprevali sakemm ma tigix kontrastata jew bi provi oħra li jikkontraduċuwha jew altrimenti b'sottomissjonijiet tal-parti li jinnewtralizzawha bħala waħda mhux attendibbli u kredibbli.”

Din il-Qorti diversament presjeduta fis-sentenza tagħha fl-ismijiet Petroil Engineering Services Limited vs Oil and Construction International Limited et, deċiża fit-8 ta' Jannar 2007 spjegat illi:

“L-istitut tal-prova permezz ta' perizija huwa intiż sabiex il-Qorti tkun tista tistabilixxi fatti rilevanti għall-mertu ta' kawża illi jkun ta' natura tali illi jirrikjedu taħriġ jew tagħlim speċjali jew speċjalizzat appuntu sabiex jiġu determinati.”

Kif diġa ntqal, jirriżulta li l-każ illi għandha quddiemha l-Qorti illum huwa wieħed pjuttost tekniku. Għaldaqstant, hija mhijiex f'posizzjoni tissostitwixxi l-giudizzju tagħha għal dak ta' tekniku sakemm ma jiġux indikati oġezzjonijiet gravi u serji u ta' ċertu piż (Marion Bonnett vs Mary Lewis, Appell Inferjuri, deċiża 1 ta' Marzu 1994).

Il-liġi tipprovdi għan-nomina ta' periti addizzjonali sabiex ikun hemm mezz ta' verifika tal-opinjoni teknika li l-ewwel perit ikun issottometta. (Ara f'dan is-sens is-sentenzi tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet Camilleri vs Debattista, deċiża fid-9 ta' Frar 2001 u Ivan Borg pro et noe vs George Aquilina, deċiża fid-19 ta' Ottubru 2005). Kif intqal mill-Qorti tal-Appell Kummerċjali fil-każ ta' Annunziato Camilleri pro et noe vs Avukat Dottor Gerald Montanaro Gauci noe tal-1 ta' Settembru 1967:

"Issa in kwantu l-appellant deherlu illi l-opinjoni espressa fir-rapport mill-perit ma kinitx sewwa, għax inkompetenti jew żbaljata, u/jew għax oġġettivament ingusta, hu seta jimpunja dik l-opinjoni billi kif osservat l-ewwel Onorabbli Qorti – jitlob in-nomina ta' periti addizzjonali. Hu veru dak li jingħad fil-petizzjoni ta' l-appell cioè illi l-perizja ma hix l-uniku mod kif parti tista' tikkumbatti rapport avvers għat-tezi tagħha; u li l-parti tista, jekk hekk tagħzel tagħmel sottomissjonijiet quddiem il-Qorti u jekk tingħata l-permess anke tressaq provi oħra minflok titlob in-nomina ta' periti oħra, biex tikkumbatti rapport kontra tagħha. Izda trattandosi ta' opinjoni teknika ċertament in-nomina ta' periti perizjuri hi l-mod normali u l-aktar effikaċi ta' impunjazzjoni ta' l-opinjoni ta' l-ewwel expert."

Jirriżulta li l-esperti barranin inkarigati mill-intimati kellhom għad-disposizzjoni tagħhom aktar dokumenti bil-firma ta' Dennis Gatt sabiex ikunu jistgħu jqabblu u janalizzaw qabel waslu għall-konklużjonijiet tagħhom. Madanakollu, b'daqshekk ma jfissirx illi l-konklużjonijiet tal-perit kaligrafu għandhom jiġu skartati. Fuq kollox, l-intimati setgħu faċilment għamlu dawn id-dokumenti disponibbli għall-perit kaligrafu kif għamluhom disponibbli għall-esperti inkarigati minnhom.

L-intimati jikkontestaw il-konklużjonijiet tal-perit kaligrafu wkoll għaliex jgħidu li ma kellux apparat sofistikat daqs tal-esperti barranin inkarigati minnhom. Dan jista' jkun li huwa minnu, imma b'daqshekk ma jfissirx illi l-konklużjonijiet tal-espert inkarigat mill-Qorti mhumix ta' min joqgħod fuqhom. L-espert kaligrafu eżamina u analizza l-original tad-dokumenti kollha li fuqhom ibbaża l-konklużjonijiet tiegħu u uża l-apparat speċjalizzat tiegħu sabiex wasal għal dawn il-konklużjonijiet.

Huwa jispjega kif il-kwistjoni, apparti li hija ta' natura teknika, hija wkoll pjuttost soġġettiva u li l-esperti fil-qasam mhux dejjem ser jaqblu fil-konklużjonijiet tagħhom. Madanakollu, huwa spjega fid-dettal il-metodu tiegħu u għalfejn, skont hu, ma jistax ikun illi l-firem ġew falsifikati bħalma jsostnu l-intimati u l-esperti inkarigati minnhom.

Fic-ċirkostanzi tal-każ, il-Qorti tħoss illi ma tistax tiskarta l-opinjoni tal-espert kaligrafu indipendenti inkarigat minnha u minflok tadotta l-konklużjonijiet tal-esperti inkarigati *ex parte* mill-partijiet. Dan, il-Qorti qiegħda tgħidu bir-rispett kollu lejn l-imsemmija esperti in kwantu li m'għandha l-ebda dubju dwar l-esperjenza u professjonalità tagħhom fil-qasam tal-kaligrafija, imma fl-aħħar mill-aħħar xorta waħda jibqgħu esperti *ex parte*. Kien ikun differenti l-każ li kieku l-Qorti ma kellhiex l-opinjoni teknika tal-espert innominat minnha sabiex fuqha tibbaża d-deċiżjoni tagħha.

Il-perit kaligrafu inkarigat mill-Qorti fil-kawża tal-lum huwa mhux biss kompetenti imma espert fil-qasam tal-kaligrafija. Huwa ġie inkarigat bi qbil bejn il-partijiet. Għar-raġunijiet li jafuhom huma biss, l-intimati inkarigaw esperti *ex parte* minflok ma talbu lill-Qorti tinnomina periti perizjuri, kif kellhom kull dritt illi jagħmlu. Huma setgħu faċilment talbu lill-Qorti sabiex tinnomina esperti barranin f'każ illi f'Malta m'hawnx esperti oħrajn fil-qasam tal-kaligrafija.

Fuq kollox, din il-Qorti ma tistax ma tagħtix il-piż dovut lill-osservazzjonijiet li jagħmel l-espert kaligrafu dwar il-konklużjonijiet tal-esperti barranin inkarigati mill-intimati, in kwantu li fil-fehma tal-Qorti, dawn l-osservazzjonijiet wkoll huma ta' min jistrieħ fuqhom.

Għalhekk, wara li fliet bir-reqqa r-relazzjonijiet kollha magħmula fiż-żewġ kawzi, kif ukoll l-osservazzjonijiet tal-esperti fuq il-konklużjonijiet tal-kollegi tagħhom, din il-Qorti, priva minn tagħlim tekniku sabiex tapprezza l-provi u osservazzjonijiet illi tressqu mill-partijiet, tqis illi għandha tistrieħ fuq il-konklużjoni tal-espert kaligrafu mahtur minnha.

L-intimati jsostnu li Dennis Gatt kien f'qagħda finanzjarja tajba u li ma kellux għalfejn jissellef flus. Madanakollu, għajr għax-xhieda tan-Nutar Marco Farrugia, huma ma ressqu l-ebda prova tajba sabiex jissostanzjaw l-argument tagħhom li mhuwiex verosimili li Dennis Gatt kien ser jissellef il-flus. L-istess għandu jingħad dwar l-allegazzjoni tagħhom illi s-self in kwistjoni ma setax jiġi rintraċċjat qalb id-dokumenti li ħalla warajh Dennis Gatt.

Finalment, l-intimati jargumentaw illi mhuwiex minnu li l-iskrittura ta' self brevi manu in kwistjoni nkitbet mill-attur Joseph Attard u li allura l-atturi misshom ressqu bħala xhud lil dik il-persuna li kitbet l-iskrittura sabiex tixhed dwar iċ-ċirkostanzi tal-każ. Għal darb'oħra, il-Qorti tinnota li l-intimati ma jressqu l-ebda prova sabiex jissostanzjaw l-argument tagħhom.

Għaldaqstant, il-Qorti sejra tiċhad ukoll l-uniku eċċezzjoni li ressqu l-intimati fil-mertu. In vista ta' dan, il-Qorti ma tara l-ebda raġuni għalfejn it-talbiet attriċi m'għandhomx jintlaqgħu. Mid-dokumenti esibiti, l-Qorti hija sodisfatta li Dennis Gatt iffirma l-iskrittura u l-kambjala in kwistjoni, u in kwantu li ma laħaqx ħallas lura lill-atturi s-somma miftehma qabel ma miet, din is-somma hija dovuta, bl-imghax, mingħand l-eredi tiegħu, l-intimati f'din il-kawża.

Għar-raġunijiet premezzi, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi filwaqt illi tiċhad l-aħħar eċċezzjoni tal-intimati, tilqa' t-talbiet attriċi bl-imghax kif mitlub.

Spejjeż tal-kawża jiġihallsu mill-intimati in solidum bejniethom.

IMHALLEF

DEP/REG